

PROTOKÓŁ KONTROLI

kompleksowej przeprowadzonej w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim, ul. 3-go Maja 17, 17-100 Bielsk Podlaski, zwanym w dalszej części protokołu „Centrum”, „PCPR”.

Dyrektorem PCPR jest p. Urszula Kitlas.

Kontrolę w dniach 26-27 czerwca 2014 r. przeprowadziły:

1/ Wioleta Bagińska – główny specjalista - kierująca zespołem inspektorów,

2/ Monika Maliszewska – inspektor wojewódzki

na podstawie pisemnych upoważnień do kontroli Nr 1/2014 i Nr 2/2014 znak: PS-I.431.1.30.2014.MM z dnia 16.06.2014 r., wydanych z upoważnienia Wojewody Podlaskiego przez Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej, p. Andrzeja Kozłowskiego.

Wyjaśnień udzielała p. Urszula Kitlas - dyrektor PCPR oraz p. Katarzyna Jurczyk - pracownik PCPR, psycholog.

Zakres kontroli i okres objęty kontrolą

Prawidłowość realizacji przez powiat zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie określonych w art. 6 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz.1493 ze zm.), zwanej dalej ustawą, od dnia 01.01.2013 r. do 31.12.2013 r.

W toku postępowania kontrolnego ustalono.

Centrum realizuje zadania dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie, jednakże stwierdzono brak stosownych zapisów w Statucie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim, stanowiącego załącznik do uchwały Nr XXVI/203/13 Rady Powiatu w Bielsku Podlaskim z dnia 22 listopada 2013r. w sprawie nadania Statutu Powiatowemu Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim.

[Str. akt kontroli 29-32]

W Regulaminie Organizacyjnym Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim (załącznik do Uchwały Nr 24/73/13 Zarządu Powiatu w Bielsku Podlaskim z dnia 26 lipca 2013 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu Organizacyjnego Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim z późn. zm.), stwierdzono brak zapisów o realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Regulamin, w § 4 nie wymienia ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, jako zadania do realizacji przez Centrum. W rozdziale III Regulaminu, dotyczącym zakresów działania poszczególnych działów organizacyjnych Centrum, w § 9 ust. 2 znajduje się jedynie zapis cyt. „Do zakresu działania Działu Pomocy Socjalnej w szczególności należy:...” pkt. q) „realizacja zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w tym realizacja programu korekcyjno – edukacyjnego dla sprawców przemocy”.

[Str. akt kontroli 33-44]

Zadania dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zgodnie z aneksami z dnia 01.03.2010 r. do zakresów czynności z dnia 01.02.2006 r. realizuje dwóch pracowników PCPR.

Realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy).

W powiecie bielskim opracowano *Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Bielskim na lata 2012-2015*, stanowiący załącznik do Uchwały Nr XVI/120/12 Rady Powiatu w Bielsku Podlaskim z dnia 28 czerwca 2012 r. w sprawie przyjęcia *Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Bielskim na lata 2012-2015*. Realizacją tego

zadania wynika z ustawy z dnia 10.06.2010r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 125, poz. 842), która weszła w życie z dniem 1 sierpnia 2010 r.

Program szczegółowo opisuje ewolucję infrastruktury placówek pomocowych w Polsce, a także zjawisko przemocy na terenie województwa podlaskiego, brakuje natomiast szczegółowej diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie na terenie powiatu bielskiego.

Wymieniony jest cel główny, cele szczegółowe oraz zadania do realizacji. Program zawiera harmonogram działań przewidziany na lata 2012-2015. Brak terminów realizacji poszczególnych zadań. W treści Programu znajduje się wzmianka, że realizacja poszczególnych działań odbywać się będzie w sposób ciągły w okresie jego obowiązywania. Przewidziana jest coroczna ewaluacja w formie sprawozdania składanego przed Radą Powiatu. Do dnia kontroli nie sporządzano ww. sprawozdań. Dyrektor Centrum wyjaśniła, że sprawozdanie z realizacji Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie za 2013 r. zostanie przedłożone na najbliższej sesji Rady Powiatu Bielskiego.

Z protokołu z przyjęcia ustnych wyjaśnień, a także przedłożonej dokumentacji wynika, że w 2013 roku, realizując cele Programu podjęto następujące działania:

- w ramach diagnozy i monitorowania zjawiska przemocy, PCPR wystąpił pismem z dnia 04.06.2014 r. do ops na terenie powiatu, Komendy Powiatowej Policji Bielsku Podlaskim i Stowarzyszenia na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie „Fundament” z prośbą o informację na temat zarejestrowanych przypadków stosowania przemocy (liczby ofiar i sprawców), a także o podejmowanych działaniach w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- sporządzane są roczne sprawozdania dotyczące zjawiska przemocy, przesyłane do Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego,
- przeprowadza się diagnozę indywidualnych przypadków ofiar i sprawców przemocy,
- na stronie internetowej PCPR zamieszczono artykuł dotyczący zjawiska przemocy- realizacja programu korekcyjno – edukacyjnego dla sprawców przemocy (<http://www.pcprielskpodlaski.pl/>),
- zorganizowano szkolenia dla rodziców w ramach działań projektu „Służby społeczne przyjaciele rodzin”,
- zorganizowano dla uczniów i nauczycieli szkół gimnazjalnych zajęcia psychoedukacyjne. W 2013 r. przeprowadzono szkolenia w Zespole Szkół w Boćkach - „Zachowania ryzykowne wśród młodzieży oraz radzenie sobie w sytuacjach przemocowych”. Beneficjentami szkolenia byli uczniowie II klas gimnazjalnych, łącznie 42 osoby. W Zespole Szkół z Białoruskim Językiem Nauczania w Bielsku Podlaskim - „Zjawisko agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży szkolnej. Radzenie sobie w sytuacjach przemocowych”- uczestniczyło w nim 39 osób,
- w ramach Punktu Poradniczo – Konsultacyjnego, działającego przy PCPR świadczone jest poradnictwo psychologiczne. W 2013 r. bezpośrednią interwencją kryzysową (konsultacje jednorazowe) objęto 18 osób, natomiast innymi formami pomocy tj. długofalowym wsparciem psychologicznym, prawnym, pracą socjalną objęto 7 osób,
- PCPR współpracuje z Komendą Powiatową Policji oraz Zespołami Interdyscyplinarnymi w zakresie realizacji procedury „Niebieska Karta”, poprzez bezpośredni kontakt z dzielnicowymi, przewodniczącymi zespołów interdyscyplinarnych, uczestnictwo w posiedzeniach zespołu interdyscyplinarnego celem wypracowania wspólnych rozwiązań niwelujących przemoc,
- rokrocznie realizowany jest program korekcyjno – edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie,
- odbyło się szkolenie w dn. 19.12.2013 r. organizowane przez Komendę Powiatową Policji – Szacowanie ryzyka zagrożenia życia i zdrowia ofiar przemocy w rodzinie oraz wypracowanie optymalnych zasad współpracy w przypadku podejrzenia przemocy. Uczestnikami szkolenia byli: dyrektor PCPR oraz psycholog.

[Str. akt kontroli 13-15]

Realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod

wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie (art. 6 ust. 3 pkt 2 ustawy).

W Powiecie Bielskim w ramach realizacji ww. zadania opracowano i realizowany jest program „Służby społeczne – przyjaciele rodzin”, (1.09.2008 r. do 30.06.2015 r.) współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Wykonawcą Programu jest PCPR w Bielsku Podlaskim, a beneficjentami rodziny dysfunkcyjne, dzieci z rodzin dysfunkcyjnych i rodziny sprawujące pieczę zastępczą. W 2013 r. Programem było objętych 20 osób dorosłych oraz 18 dzieci.

Cele Programu, formy wsparcia i metody realizacji powziętych celów zostały szczegółowo opisane w protokole z przyjęcia ustnych wyjaśnień.

[Str. akt kontroli 15-17]

Realizacja procedury „Niebieskiej Karty”(NK).

W okresie objętym kontrolą PCPR nie wszczynał procedury NK natomiast podejmował inne działania w ramach procedury NK:

- nawiązywanie kontaktu z osobami u których założono Niebieską Kartę celem zdiagnozowania sytuacji i podjęcia działań naprawczych,
- uczestniczenie w Zespole Interdyscyplinarnym działającym na terenie gminy celem wypracowania wspólnych oddziaływań pomocowych,
- współpraca ze szkołami, policją, ośrodkami pomocy społecznej, celem wyeliminowania zjawisk występowania przemocy,
- poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne, prawne

Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia (art.6 ust 3 pkt 3 ustawy).

W okresie objętym kontrolą PCPR nie umieszczał osób dotkniętych przemocą w ośrodku wsparcia, ponieważ nie zachodziła taka potrzeba.

Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej (art.6 ust 3 pkt 4 ustawy).

W okresie objętym kontrolą PCPR nie kierował osób do ośrodków interwencji kryzysowej w związku z brakiem zgłoszeń.

Opracowanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie (art. 6 ust. 4 pkt 2).

W powiecie bielskim opracowano i realizowano *Program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie*, który stanowi załącznik do Zarządzenia nr 7 Dyrektora PCPR z dnia 10 grudnia 2012 r. w sprawie przyjęcia do realizacji autorskiego programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim. Program jest zgodny z rozporządzeniem MPiPS z dnia 22.02.2011r. w sprawie standardów podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne (Dz. U. Nr 50, poz. 259), zwanego dalej „rozporządzeniem” i „wytycznymi do tworzenia modelowych programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie”, stanowiącymi załącznik Nr 2 do Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (uchwała Rady Ministrów Nr 162/2006). W roku 2013 odbył się 1 cykl Programu.

Formy organizacji i realizacji programu oraz ich zawartość merytoryczna opisane są w ww programie i w harmonogramie, który stanowi elementarną jego część.

[Str. akt kontroli 45-62, 69-73]

Zakres tematyczny, model programu jest zgodny z Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, zawiera elementy programu Duluth i Treningu Zastępowania Agresji.

Adresaci programu, specyfika różnych grup sprawców:

W zrealizowanym cyklu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wzięły udział:

- osoby skazane za czyny związane ze stosowaniem przemocy w rodzinie, którym sąd warunkowo zawiesił wykonywanie kary, zobowiązując je do uczestnictwa w programie korekcyjno – edukacyjnym- 2
- osoby stosujące przemoc w rodzinie, które uczestniczą w terapii uzależnienia od alkoholu lub narkotyków - 0
- osoby, które w wyniku innych okoliczności zgłosiły się do uczestnictwa w programie- 4

Formy i metody pracy z osobami stosującymi przemoc w rodzinie: wykład, dyskusja tematyczna, projekcja filmu, analiza przypadków, analiza przemocy własnej, praca domowa, trening – modelowanie pożądanych zachowań.

Rodzaj zajęć: spotkania indywidualne, praca grupowa. Konsultacje indywidualne nie zostały uwzględnione w listach obecności. Do kontroli przedłożono oświadczenie psychologa, realizującego Program, a także harmonogram indywidualnych konsultacji.

[Str. akt kontroli 75-77]

Okres realizacji i czas trwania programu: W okresie od 21.08.2013 r. do 30.10.2013 r. zrealizowano 60 godzin lekcyjnych pracy grupowej, 1 zajęcia 3-godzinne na omówienie diagnoz, konsultacje indywidualne z każdym z uczestników. Zajęcia prowadzone były 2 razy w tygodniu w odstępach nie dłuższych niż 1 tydzień.

Liczba uczestników objęta programem: udział rozpoczęło 6 mężczyzn, ukończyło 5. Jeden sprawca nie ukończył oddziaływań z przyczyn osobistych.

Nabór i selekcja uczestników: w celu naboru uczestników pracownicy Centrum kontaktują się z Sądem, kuratorami do Wykonywania Orzeczeń w Sprawach Karnych oraz z Miejskimi i Gminnymi Ośrodkami Pomocy Społecznej z prośbą o wytypowanie potencjalnych kandydatów do programu.

Formy zachęty do udziału w programie, upowszechnianie informacji: na stronie internetowej oraz tablicy ogłoszeń Centrum zamieszczana jest informacja o realizacji oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych. Ponadto pracownicy szczegółowo przedstawiają założenia programowe, celem ukazania pozytywnych efektów oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych.

Opracowano *reguły uczestnictwa w programie*. Każdy z uczestników podpisuje kontrakt, w którym zobowiązuje się do akceptacji obowiązujących reguł, które zawierają formalne wymogi dotyczące systematycznej obecności na zajęciach, obowiązek bezpiecznego i zgodnego z zasadami współżycia społecznego zachowania w trakcie spotkań, zobowiązanie się do powstrzymania od przemocowych zachowań i postaw w kontaktach z członkami rodziny i innymi ludźmi.

Wymóg uznania osobistej odpowiedzialności za fakty stosowania przemocy w rodzinie wynika z odrębnej ankiety.

Działania monitorujące i ewaluacyjne: program zakłada monitorowanie zachowań związanych z przemocą w rodzinie u osób uczestniczących w trakcie trwania programu i trzy lata po jego zakończeniu, poprzez kontakt telefoniczny i osobisty z uczestnikami oddziaływań, ofiarami przemocy, kuratorami. Z przeprowadzonych rozmów sporządzono notatki.

[Str. akt kontroli 20-25]

Kadra zatrudniona przy realizacji programu spełnia wymogi określone w § 9 ww. rozporządzenia.

W trakcie kontroli sprawdzono 100 % dokumentacji formalnej oraz dokumentację indywidualną dotyczącą sprawców przemocy – 4 losowo wybrane akta.

Dokumentacja indywidualna zawiera:

- zgodę na udział w programie, informacja o dobrowolnym zgłoszeniu lub zobowiązaniu do udziału przez ZI lub inny podmiot,
- kontrakt zawarty z uczestnikiem programu,

- ankietę ewaluacyjną, część I i II,
- formularz „wstępne rozpoznanie”,
- opinię psychologiczną,
- dokumentacja z prowadzonych ćwiczeń i warsztatów,
- notatki służbowe,
- listy obecności,
- zaświadczenia o uczestniczeniu zajęć.

[Str. akt kontroli 79-86]

Ze realizowanego programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy sporządzono sprawozdanie, które przedłożono podczas kontroli.

[Str. akt kontroli 63-73]

Zgodnie z § 18 ust. 1- 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 czerwca 2011 r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 126, poz. 718) Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim przysługuje prawo do:

- zgłoszenia na piśmie, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole, do Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania,
- odmowy podpisania protokołu i złożenia w terminie 7 dni wyjaśnień dotyczących przyczyn tej odmowy.

Protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z czego jeden doręczono Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim p. Urszuli Kitlas.

O przeprowadzeniu kontroli dokonano wpisu w książce kontroli prowadzonej przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim, pod numerem 16.

Bielsk Podlaski, 08.08.2014 r.

.....
(miejsce i data podpisania protokołu kontroli)

Urszula Kitlas /-/

.....
podpis kontrolowanego

Wioleta Bagińska /-/

.....
Monika Maliszewska /-/

.....
podpisy kontrolujących

Jeden egzemplarz protokołu otrzymałam :

Bielsk Podlaski, 08.08.2014 r. Urszula Kitlas /-/

.....
(miejsce, data i podpis kierownika podmiotu kontrolowanego)